

РЕТРОДЕТЕКТИВ

ЛОРА ПІДГІРНА

ІНЕСА ПУТЕ.
ПАНЯНКА-ДЕТЕКТИВ З ПРОСКУРОВА

АКТРИСА
З КАРЛОВОГО
МОСТА

ХАРКІВ
«ФОЛІО»

**Відень,
зима 1907 року**

Запис №1

Отже, після всього, що сталося, доктор Штайнер порадив мені вести щоденник — найдивніше завдання, яке я будь-коли мала. Можливо, поважний лікар-психіатр убачає в мені свою нову пацієнтку? Чи в такий простий спосіб намагається відвернути мою увагу від сумних думок, які стали тепер моїми супутниками?

Зізнаюся відверто: я не вела щоденник навіть тоді, коли насправду мої рефлексії заслуговували на те, щоб їх осмислити згодом: подорож до Парижа, поспішне одруження з Лораном де Монтеск'є, моє життя як його маріонетки... Усі ці епізоди вартували того, щоб занотувати їх на сторінках якогось зошита-товстунця, а потім перечитувати час від часу. Та й загалом... Хіба мої розваги в «Ротонді» з молодими паризькими художниками не вартували того, щоб зберегти пам'ять про них на сторінках щоденника?

А моє феєричне, чи радше катастрофічне повернення до Проскурова? Зустріч із моїм першим коханням Олексієм Завальським? А пікантне знайомство

з графом Юзефом-Миколаєм Потоцьким на пероні проскурівської залізничної станції? А розслідування загадкового вбивства в його маєтку нещасної Анни Замойської? Зрештою, чорні справи та самогубство мого батька Якова Путса, які відчинили скриньку Пандори й потягнули за собою всі ці події — аж до нинішніх? Хіба це не було слушною причиною вести щоденник?

Навіть не знаю, чому я раніше так не робила.

Може, ніхто не підказав мені корисність цього заняття? Ніхто — означає не лише «недостатньо мудрий», «недостатньо поважний» чи «недостатньо авторитетний». Ніхто означає — ніхто!

Отже, тепер я веду щоденник.

Проте в ньому не буде регулярних записів — на це в мене просто немає часу. Саме тому й не проставлятиму дати, а лише номери наступних повідомлень.

Однак, роблячи цей, перший, я не могла не помітити одну закономірність: варто вихлюпнути чорнилом свій біль на сторінки — і він одразу слабшає, немов притупляється. На душі мені одразу легшає, що не може не тішити. Бо не можна жити з постійним болем, маскуючи його під впевненість і зухвало-переможне ставлення до всього, що не до шмиги!

Та от біда: я можу описати багато речей, які мене дратують, викликають певні рефлексії, від яких стає боляче, неприємно й гірко, котрі мене тішать, бентежать, і навіть спокушають, та я не знаю, що мені написати про Олексія Завальського. Про його несподівану

втрату пам'яті. Про те, що він взагалі не пам'ятає мене, більше не знає, хто я. Не пригадує, що ми були разом.

Ба більше — він не пригадує навіть власного імені, і не розуміє, чому я прошу його довіритися докторові Герману Штайнеру, щоб спробувати повернути собі спогади.

Вочевидь у своєму новому стані Олексій щасливий та всім цілком задоволений. Особливо тим, що в найгіршу мить свого життя, коли він, з його ж слів, був на волоску від загибелі, замерзав у снігових заметах, на полі, біля залізничних колій, його підібрала, порятувала й відігріла юна донька циганського баро.

Справді, не кожному чоловікові так таланить: не тільки вислизнути з лабетів смерті, а й бути поряткованим красунею, у яку вартувало закохатися!

Я можу зрозуміти думки й відчуття Олексія. Чи Доріна, як він тепер себе іменує. Та я не можу до кінця збагнути, як мені до цього ставитися.

Одна моя половина, та, яка живе спогадами й, безперечно, кохає Олексія Завальського, прагне вирвати його з міцних обіймів забуття, повернути собі, щоб усе стало, як раніше.

А от інша нашіптує, що намагатися пересилити долю — гріх. Що варто відпустити й минуле, й Олексія. І можливо, це той шанс, якого я прагнула все життя, навіть несвідомо. Шанс нарешті стати собою, невідвладною нікому, навіть коханню Завальського,

що мимоволі ліпив із мене бажаний образ правильної в його розумінні жінки...

Я не знаю! Я нічого не знаю...

Саме тому доктор Штайнер порадив мені вести щоденник. Щоб нарешті розібратися в собі. Тій, справжній, яку я так і не пізнала за всі роки свого життя.

Отже, я починаю це заняття.

Хоч і не знаю, куди мене воно заведе.

1

КЛІНІКА ДОКТОРА ШТАЙНЕРА

*Відень, Австрія,
зима, 1907 рік*

Крізь щілини у важких портъерах ледь пробивалося світло вуличних ліхтарів. Попри січень, морозу не було. Навпаки, між будинками клубочився туман, той, що за народним повір'ям, їв сніг. Це означало лише одне: до ранку засніжені бруковані вулиці вкриє брудна, мокра каша. Біда напуцтованим панським черевикам: усіляким чоботам-балморал і тим, що застібаються на гачки й гудзики. А на елегантні оксфорди знову доведеться напинати брудні гамаші, котрі, хоч

і захищають взуття в негоду, проте приховують його вишукану красу.

Цього року відбувалося щось дивне: дороги у Відні чистили вкрай недбало. Ходили чутки, що за наказом бургомістра Карла Люгера у двірники, для економії, найняли московитських мужиків. Ті справно отримували й пропивали гроші в місцевих забігайлівках, тож після тяжкого перепою вийти вранці на роботу були нездатні, а страждав, проклинаючи бургомістра, увесь Відень.

Особливих незручностей зазнавали дами. Довгі спідниці їхніх зимових суконь, пошитих із важкої вовняної чи твідової тканини, намокали, бо волочилися бруківкою, а хутряна оторочка взагалі не піддавалася опису: збивалася у брудні гондзлі, як у недоглянутої вівці...

Герман Штайнер був тому свідком, бо самому довелося брести по кісточки в сніговій каші, що заповнювала тротуари зазвичай ошатного, виметеного й вичищеного Відня. Він недавно повернувся з місцевого університету, де читав лекцію «Лікування нервових захворювань за допомогою гіпнозу» для обраних студентів. Його гамаші з цупкої та, як він досі гадав, водонепроникної тканини геть намокли разом із черевиками. Тож нашвидку перевзувшись у зручні теплі капці, підбиті хутром, він поспішив до свого кабінету. Сьогодні на нього чекав надто складний випадок. Після первинного обстеження доктор Штайнер припустив,

що в пацієнта регресивна амнезія. І він був готовий прийняти цей виклик!

Кабінет доктора Германа Штайнера налаштував на продуктивну роботу. Для когось така атмосфера здавалася б на диво заспокійливою, навіть снодійною. Але так і було задумано! Адже пацієнти мали розслабитися й легко зануритися в транс, піддавшись делікатному гіпнотичному впливу.

Єдиним джерелом тьмяного, тремтливого світла тут слугувала гасова лампа під скляним вітражним абажуром Тіффані, який під впливом теплого повітря починав крутитися навколо своєї осі. Тоді русалки, зображені на ньому, оживали: відкидали довге смарагдове волосся, вигинали спину, а потім пірнали в синю безодню озера, на березі якого вони сиділи під блідо-жовтим місячним сяйвом.

Рух абажура й світло, що просочувалося крізь його ожилі вітражі, примушував танцювати навіть тіні, що відкидали похмурі силуети книжкових шаф, наповнених численними фоліантами в тиснених золотом і сріблом палітурках та ілюзорно пульсувати червоне серце людської анатомічної моделі в натуральну величину.

Повітря в кабінеті було густим, однак не обтяжливим. Угадувався запах перуанського бальзаму, трав'яних настоянок, сигар, старих аркушів та ледь вловний — воску, яким щомісяця до блиску натирали різьблену поверхню масивного стола.

Сам доктор, з ідеально зачесаним набік волоссям, у бездоганно напрасованій сорочці, під коміром якої виднівся вигадливий вузол шовкової хустини модного кольору запорошеної троянди, і картатому жилеті вже сидів у кріслі та видавався таким самим нерухомим, як і його думки.

Час від часу він щось занотовував у об'ємному записнику, використовуючи позолочене перо — незмінний атрибут його фаховості, як і все в інтер'єрі цього кабінету.

Нарешті, зробивши всі потрібні записи, він підвівся з-за столу, зняв з обличчя вираз зосередженості, підійшов до пацієнта, який сидів на канапі й усміхнувся.

Той, попри очевидну доброзичливість Штайнера, почувався зовсім некомфортно. Мав знервований вираз обличчя, блідість якого особливо вирізнялася за такого химерного освітлення. Та й у всій його постаті відчувалося напруження, подібне до надмірно натягнутих струн віолончелі, на котрих невідомий музикант збирається зіграти досі невідому мелодію.

Лише якась невидима й незрозуміла сила втримувала його на канапі, вочевидь та, що називається обіцянкою або необдумано наперед даним словом.

Доктор Штайнер мимохідь дістав із кишені жилета срібний годинник на довгому ланцюжку. Полірована кришка тьмяно відбивала світло лампи, і від того монограма з його ім'ям читалася чіткіше.

— Заспокойтеся, будь ласка, — промовив він лагідно. — Усе гаразд. Під час введення в транс ви перебуватимете в повній безпеці, а сказане вами під час гіпнотичного сеансу назавжди залишиться в стінах мого кабінету.

— Сподіваюся, — пробурмотів пацієнт без натяку на довіру, злегка кліпнув, проте так і не стулив повіки.

Тим часом його рука сіпнула, немов інстинктивно хотіла вихопити зброю й тримати її напоготові. Цей жест доктор одразу завважив.

— Пам'ятайте, будь ласка, — вів далі Штайнер м'яким голосом. — Я вам не ворог! Як лікар, я дотримуюсь професійної етики, тому будь-які незручні ситуації з мого боку неприйнятні. Тож ні про що не турбуйтеся, заплющіть очі, глибоко вдихніть... і видихніть...

Тихий, монотонний цокіт годинника раптово наповнив простір кабінету, стаючи майже заглушливим у цій напруженій тиші.

— А тепер, будьте люб'язні, вслухайтесь у мій голос! — промовив Штайнер. — Нехай він заповнить усю вашу свідомість! — його слова прозвучали доброзичливо й водночас майже суворо та владно. — Зосередьтеся лише на моєму голосі та на цьому ритмі: *тік-так... тік-так...* Ваші повіки стають важкими... дуже важкими... а думки, навпаки, дуже легкими... Ви відчуваєте приємну втому, що розтікається вашим тілом...

Обличчя пацієнта, і без того бліде, здавалося ще прозорішим у цьому моторошному світлі. Його опущені повіки й темні вій неспокійно тремтіли. Він лежав на канапі нерухомо, наче статуя, проте ледь помітне здригання губ видавало його небажання підкорятися владному голосу.

— Зараз я почну рахувати від десяти до одного, — сказав доктор, його голос ставав дедалі монотоннішим і гіпнотичним. — З кожною озвученою цифрою ви занурюватиметеся глибше й глибше у спокійний, темний простір... Там безпечно... Там немає ворогів. Там лише знання. Усвідомлення того, що ви маєте знати. Там спогади, які мають знову ожити для вас! Десять... дев'ять... відчуйте, як напруга покидає ваше тіло... вісім... сім... ваш розум стає тихим, як ніч... шість... п'ять... спогади, що дрімали, починають підійматися з глибин... спливати, наче велетенські риби на світло... чотири... три... ви повертаєтеся в минуле... туди, куди я вас поведу... два... один... глибокий сон...

Доктор Штайнер замовк, спостерігаючи за пацієнтом. Його пальці ледь торкалися срібної кришки годинника. Він чекав, занурюючи пацієнта в товщі підсвідомого, сподіваючись розсунути завісу пам'яті, відшукати серед темних лабіринтів розуму ті ключі, що зможуть повернути йому загублений світ.

Атмосфера в кімнаті була майже містичною, ніби сам час зупинився в очікуванні одкровення.

ЗМІСТ

1. Клініка доктора Штайнера	7
2. Прощання	32
3. Як усе було	46
4. Коли світ вибухне	53
5. Не відмовляйте собі ні в чому	66
6. Вічного кохання не існує	76
7. Та він закоханий у мене!	90
8. Кіностудія Яна Кшижинецького	97
9. Богемна вечірка	112
10. На Карловому мосту	127
11. У прозекторській	138
12. Небесна троянда	146
13. Нова жертва	155
14. Схованка «Там»	168
15. Несподіваний візит	174
16. «Золота гуска»	180
17. Донька свого батька	193

18. Я більше не повернуся	208
19. Розтин душі	214
20. Пан її тіла	220
21. Чутки та підозри	233
22. Новини від доктора Штайнера	239
23. Ти — не вона	256
24. Ідель	265
25. Навіщо тут психіатр?	282
26. Побачення у в'язничній камері	287
27. Затишшя перед бурею	293
28. Гіпнотичний сеанс	299
29. Пробудження	321
30. На Доріна чекали	329
31. Бенкет	337
32. Останній ранок	344
33. Вакерештський монастир	353
34. Досконала Жриця	371
Епілог	382
Від автора	402